

LUND UNIVERSITY

Nominering av Malin Espersson till Arbetsmiljöhögskolans pris för bästa avhandling 2010 inom forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö

Kjellberg, Anders

2011

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kjellberg, A. (2011). Nominering av Malin Espersson till Arbetsmiljöhögskolans pris för bästa avhandling 2010 inom forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

SOCIOLOGISKA INSTITUTIONEN
LUNDS UNIVERSITET
2011-06-21

**Nominering av Malin Espersson 4 april 2011 till
det av Forum för arbetslivsforskning (FALF)
utdelade priset för bästa avhandling i Sverige
2010 inom forskningsområdet arbetsliv och
arbetsmiljö samt Esperssons erhållande av
priset juni 2011**

Anders Kjellberg

LUND UNIVERSITY
Faculty of Social Sciences

Innehåll

Nomineringsbrevet (Anders Kjellberg 7 april 2011)	3
Postscript – om priset och utdelandet av priset juni 2011 till Malin Espersson	5
FALF:s utdelande av priset för bästa avhandling 2010 till Malin Espersson – juryns motivering	6
FALF:s pressmeddelande utsänt från Luleå tekniska universitet 2011-06-16 – Första nationella priset i Arbetslivsforskning	6
FALF:s tillkännagivande på sin hemsida 2011-06-21: Första nationella priset i Arbetslivsforskning går till Malin Espersson	7
Mer information om Malin Esperssons avhandling	7
Malin Espersson: kontaktuppgifter	7
Anders Kjellberg: kontaktuppgifter	8

Till
Forum för arbetslivsforskning
Bästa avhandling
Box 42
221 00 Lund

Nominering till Arbetsmiljöhögskolans pris för bästa avhandling i Sverige inom forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö

Malin Espersson för doktorsavhandlingen i sociologi

Mer eller mindre byråkratisk – en studie av organisationsförändringar inom Kronofogdemyndigheten.

Lund Dissertations in Sociology 90. Lunds universitet 2010. ISBN 91-7267-315-X

Avhandlingen kan laddas ned från:

<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=1599249&fileOid=1599258>

Malin Espersson (760705-4603) disputerade i sociologi vid Lunds universitet den 29 maj 2010.

Institutionell hemvist: Malin Espersson fil. dr, vik. lektor i genusvetenskap, Centrum för Genusvetenskap Box 117, 221 00 Lund, tel. 046-222 96 08.

E-post: Malin.Espersson@genus.lu.se

Fakultetsopponent: professor Göran Ahrne.

Huvudhandledare: undertecknad (Anders Kjellberg).

Biträdande handledare: Roland Ahlstrand.

Motivering:

Malin Esperssons studie av Kronofogdemyndigheten i Malmö belyser på ett ingående sätt hur olika organisationsförändringar kombinerades med varandra och vilka följder det fick för den individuella arbetssituationen och det sociala samspelet på arbetsplatsen samt för myndighetsledningens mål om ökad effektivitet och förbättrad arbetsmiljö. Med hjälp av byråkrati-begreppet och nyinstitutionell teori ger avhandlingen nya infallsvinklar på hur arbetsvillkoren

för olika kategorier anställda förändras när ett teambaserat arbetssätt införs i en traditionell myndighet som brukar räknas till statens kärnverksamheter.

Av avhandlingen framgår att viktiga lärdomar kunde dras av den grupporganisation som först infördes och som betraktades som ett misslyckande. När teamen introducerades var det med betydligt större målmedvetenhet. Stora satsningar gjordes på utbildning och att få individerna att tillägna sig värderingar i samklang med det nya teambaserade arbetssättet. Att genom en vetenskaplig studie analysera hela denna process – bland annat hur de anställda i det dagliga arbetet förhöll sig till organisationsförändringarna – ansågs av Kronofogdemyndigheten som så angeläget att man vände till sociologiska institutionen för att få till stånd ett forskningsprojekt.

Espersson visar hur gamla och nya handlingsmönster och värderingar bröts mot varandra vid övergången mellan olika organisationsmodeller och hur personalen och ledningen hanterade detta. Avhandlingens resultat är inte bara av vetenskapligt intresse utan också nyttig kunskap för arbetslivets aktörer, inte minst dem som planerar organisationsförändringar.

Under avhandlingsarbetet visade det sig fruktbart att vid sidan om nyinstitutionell teori utgå från byråkrati-begreppet. Max Weber angav ett antal egenskaper hos byråkratin i dess *idealtypiska* form. Espersson tar det djärva greppet att behandla byråkratin som en *variabel*. En organisation kan således vara mer eller mindre byråkratisk. I avhandlingen visas att de organisationsförändringar som genomfördes inom Kronofogdemyndigheten i Malmö under 2000-talets början – dit hörde även en ny prioriteringsordning – *på en och samma gång* gjorde myndigheten mer *och* mindre byråkratisk. En distinktion görs mellan byråkratiska *organiseringssprinciper* (avgränsade och individuella arbetsuppgifter, hierarkisk struktur och kontroll, regelstyrning mm) och byråkratiska *värden* (likabehandling, opartiskhet mm). Införandet av team distanserade arbetsorganisationen från Webers idealtypiska byråkrati av individuellt arbetande tjänstemän. Tillsammans med det nya datasystemet, som gav handläggarna insyn i varandras arbete, medförde detta en ökad likabehandling och därmed en förstärkning av byråkratiska *värden* genom en delvis icke-byråkratisk *organisationsform*.

Tidigare kunde ärendena samlas på hög eftersom varje handläggare ansvarade för gäldenärer födda några av månadens dagar. Det gemensamma ansvaret medförde att många upplevde att pressen på den enskilde individen minskade, men även de mest positivt inställda oroade sig för att kollegorna inte ansträngde sig lika mycket som de själva, samtidigt som teamen utsattes för skärpta krav uppifrån på ökad effektivitet. Det förekom också ett motstånd mot att överge etablerade handlingsmönster och värden. Espersson erinrar om att handläggarna i egenskap av ”gräsrotsbyråkrater” alltid har ett relativt stort handlingsutrymme.

Å andra sidan innebar det nya datasystemet att kollegorna alltid kunde få inblick i varandras ärendehantering. Den rent kvantitativa kontrollen skedde dock enbart uppifrån. Genom att den inte omfattade de enskilda handläggarna utan varje team i sin helhet förmedlades trycket på ökade arbetsprestationer genom teamen, vilket kunde framkalla mycket stress. I ett fall förstärkte ledningen ett team med personal från ett bemanningsföretag. Genom intervjuerna kunde Espersson tränga på djupet och visa att ett team försökte skapa en rimlig arbetsbelastning genom att öka tempot när så behövdes men också att åstadkomma andhämtningsperioder.

Lund den 7 april 2011

Med vänlig hälsning

Anders Kjellberg, professor
Sociologiska institutionen
Box 114
221 00 Lund
Tel 046-2222 88 47
Anders.Kjellberg@soc.lu.se

* * *

Postscript – om priset och utdelandet av priset juni 2011 till Malin Espersson

Malin Espersson tilldelades den 16 juni 2011 Arbetsmiljöhögskolans¹ nyinstiftade pris på 10 000 kronor för bästa avhandling i Sverige 2010 inom forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö. Det skedde vid den arbetslivskonferens, *Det nya arbetslivet*, som Forum för arbetslivsforskning (FALF²) tillsammans med Luleå tekniska universitet arrangerade i Luleå 15-17 juni 2011.

Juryn utgjordes av FALF:s styrelse, som bestod av Lena Abrahamsson (ordförande; Luleå Tekniska Universitet), Kerstin Isaksson (Mälardalens högskola), Mikael Ottosson (Malmö

¹ Arbetsmiljöhögskolans hemsida: <http://www.amh.lu.se/>

² FALF:s hemsida: <http://falf.se/>

högskola), Margareta Oudhuis (Högskolan i Borås), Måns Svensson (Lunds universitet) och Katarina Wijk (Högskolan i Gävle).

De nominerade avhandlingarna bedömdes utifrån följande tre lika starkt vägande kriterier:

1. Relevans för forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö (i bred mening)
2. Tillämpbarhet och samhällsnytta
3. Vetenskaplig kvalitet

FALF:s utdelande av priset för bästa avhandling 2010 till Malin Espersson – juryns motivering:

Forum för arbetslivsforskning i Sverige delar ut priset ”Arbetsmiljöhögskolans pris för bästa avhandling i Sverige inom forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö”

Priset för bästa avhandling 2010 går till Malin Espersson

Juryns motivering:

Malin Espersson tilldelas Arbetsmiljöhögskolans pris för bästa avhandling i Sverige inom forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö 2011 för sin avhandling *Mer eller mindre byråkratisk – en studie av organisationsförändringar inom Kronofogdemyndigheten* som lades fram 2010 vid Lunds universitet. Avhandlingen håller hög vetenskaplig kvalitet och utgör ett viktigt bidrag till forskningsområdet arbetsliv och arbetsmiljö. Slutsatserna vilar på en gedigen empirisk och teoretisk grund. Med en problematiserande ansats ger avhandlingen ny förståelse av organisationsförändringars effekter och möjligheter i byråkratiska organisationer. Genom detta bidrar avhandlingen med ny kunskap till nytta för arbetslivets aktörer.

FALF:s pressmeddelande utsänt från Luleå tekniska universitet 2011-06-16:

Första nationella priset i Arbetslivsforskning

Forskning om mindre intern byråkrati på Kronofogdemyndigheten blev årets vinnare

I samband med den nationella konferensen om arbetsmiljöfrågor, FALF- konferensen, på Luleå tekniska universitet delas torsdag 16 juni för första gången ut ett pris ut för bästa avhandling i Sverige inom arbetsliv och arbetsmiljö. Årets pristagare är doktoranden Malin Espersson, vid Lunds universitet. Hon har forskat om hur minskad byråkrati på Kronofogdemyndigheten mellan medarbetare gav ökad effektivitet mot kunderna. Det innebar att ärendena behandlades snabbare och att kunderna kunde få mer lika behandling.

– Ordet byråkrati har ofta en negativ klang, men här delade Malin Espersson upp den i en positiv och negativ del. Den positiva delen av byråkratin om människors lika behandling förstärktes genom att den interna byråkratin, att myndighetens organisation

krävde långsamma beslutsprocesser, minskade för att medarbetarna istället arbetade i team, säger Lena Abrahamsson, ordförande för FALF.

Kriterierna för att få priset är att forskningen ska hålla hög vetenskaplig kvalitet, vara relevant för arbetslivet och till nytta eller tillgänglig för arbetslivets aktörer.

– Malin Espersson fann att de byråkratiska värdena om till exempel lika behandling av kunderna stärktes trots att den byråkratiska strukturen internt minskade, säger Lena Abrahamsson.

Pristagaren får 10.000 kronor som donerats av Arbetsmiljöhögskolan i Lund.

Upplysningar: Lena Abrahamsson 070 359 21 07, presskontakt Katarina Karlsson katarina.karlsson@ltu.se 072 727 45 60

FALF:s tillkännagivande på sin hemsida 2011-06-21:

Första nationella priset i Arbetslivsforskning går till Malin Espersson

Se utförlig information på Forum för arbetslivsforskning hemsida: <http://falf.se/>

Länk direkt till nyheten på FALF:s hemsida om att priset gick till Malin Espersson:

<http://falf.se/forsta-nationella-priset-i-arbetslivsforskning-gar-till-malin-espersson>

Mer information om Malin Esperssons avhandling

Utförlig information om Malin Espersson avhandling finns i LUP (Lunds universitets publikationer): <http://www.lu.se/o.o.i.s?id=12588&postid=1599249> där även avhandlingen kan laddas ned.

Malin Espersson: kontaktuppgifter

Malin Esperssons hemsida på Centrum för Genusvetenskap, Lunds universitet:

http://www.lu.se/o.o.i.s?id=25895&func=show_tip_a_friend&article_id=25895&calendar_id=&list_mode=

Tel. 046-222 96 08

E-post Malin.Espersson@genus.lu.se

Kontaktuppgifter

Anders Kjellberg, professor:

Adress: Sociologiska institutionen Box 114, SE-221 00 Lund

Telefon: 046-222 88 47

E-post: anders.kjellberg@soc.lu.se

Hemsida: <http://www.soc.lu.se/anders-kjellberg>

Website: <http://www.soc.lu.se/en/anders-kjellberg>

LUND UNIVERSITY
Faculty of Social Sciences